

ZOMBOR és VIDEKE

BACS-BODROGH MEGYEI POLITIKAI LAP.

Szerkesztőség: Csíhás Benő-utca 94. szám.
Kiadó hivatal: Oblát Karoly könyvnyomdája.

Felolvas szerkesztő:

Dr. DONOSZLOVITS VILMOS.

Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor.
Egyes szám ára 16 fillér.

Megjelenik minden vasárnap és esztendőnkön.

Szell Kálmán az igazságos

vagy mikor egy főispánnak nincs igaza.

Mi zomboriak talán első esetben tapasztaljuk annak a kellemes légáramlatnak közvetlen hatását, a melyet a kormány igazságszerete a főispáni kényéruommal szemben energiájának teljes latba vetésével egy nagy port felvert ügyben alkalmazott.

Nem rég emlékezett meg lapunk arról az általános konsternatiót szült önkénykedésről, a mely a városi hivatalnokát állásától alapos ok nélkül megfosztani volt hivatva.

Leirtuk ebben, hogy a főispán Rajcsics Károly zombor városi számvévőt több ízben magához hívatta s' kezdetben rábeszéléssel s' később fenyegetéssel akarta hivatalának elhagyására rábírni a midőn Rajcsics nem parirozott, a főispán alantasait szoros marsrutával ellátva kiadta az ordret a számvévőt eltávolítására. Ez annyiban sikerült, hogy a városi tiszt főorvos — ügylész a kapott utasítás folytán — idegességet, értelmi gyöngülést és agg-

ságot fedezett fel az elég életerős és munkaképes számvévőben. Rajcsics azonban megtalálta ez eljárás ellenszert és a midőn állásától ily bizonyítvány alapján a közigazgatási bizottság által felfüggesztve lett, két más orvos által azt igazoltatta, hogy munkaképessége a legcsekélyebb mérvben sincs megítámadva. Ugyanezt egy hirneves egyetemi tanár is bizonyította.

Ily mellékletekkel felszerelve indította meg Rajcsics a közigazgatási bizottság határozata elleni fellebbezést.

Az ügy a belügyminiszterhez került, a mely menten a főispáni informatiótól s talán egyéb politikai nagyságok befolyásolásától, teljes igazságot szolgáltatott a megkeserített és indokolatlanul meghurcolt számvévőnek.

Nem csak megsemmisítette a fegyelmi eljárást és a felfüggesztést elrendelő határozatot, nem csak Rajcsics viszhelyezését rendelte el, hanem a tiszt főorvosnak kiadott bizonyítványát egy újabb vizsgálatnak vetelte alá.

Azt lehetne mondani, hogy aprólkos kicsiny dologról van a szó, hisz mindössze is csak egy alszámvévőnek meg- vagy meg nem élhetésének a

kérdése forgott koczán. Az ilyen aprólékoság Bánffy idejében alig lett figyelemre méltatva s' ha egy tisztviselőt ok nélkül elcsaptak, a nagy közönség napirendre tért fölötte. Végre is így akarja a hatalom, és nem tanácsos azzal kikötni.

Bezzeg más szél fúj most. Ezzel a Szélllel a Bánffy-féle főispánok hatalma nem tud megküzdni. Ha nagy, ha kicsi az a hivatalnok, — de feladatának magaslatán áll, egyetlen elbűnásban részesül, még akkor is, ha a főispáni személy mellette vagy ellene nyilatkozik meg.

Az igazság légáramlata fojtó azokra nézve, akik soha igazságot nem gyakoroltak. Ebben a fojtó levegőben nem érezhette magát jól a rendelkezési állapotban lévő főispánunk, és ezért találta jobbnak a csendes visszavonulást.

Pihenjen békében!

Politikai hírek.

* Pártalakulás Zomborban.

Mindenhol mozognak, mindenhol alakulnak, terveket kovácsolnak és jelölnek. Zomborban nincs főispán, nincs aki a vezér szerepet kezében tartja és azért Zomborban csendes minden. Értjük ezt a közhírt sőt kezdjük azt is érteni, hogy a

A „ZOMBOR és VIDEKE“ TARCZAJA.

Séta Konstantinápoly utcáin.

Utirajz. Irta: Vértési Károly.

Pera nem Páris. — Milyen az én sémám? — A követelek palotái. — A könnyelmű muzsa hajlékai. — Jardin municipal de Pera. — Nemzetközi törvénykezés. — Száznál több lépés az utcán. — A vashidőn. — Három világrész népe. — Valide Szulhána órási. — Jámber török imádkozók. — Egyatmás Mohamedról. — II. Mohamed sírjánál. — Abdul Azis nyughelye. — Az „Egett Oszlop“. — Mesemondó.

Igaz hogy Pera (Bejoglu) zárt házszoru, hosszabb, csupa bolt utcájában, a modern élet vidáman nyitásgó zajában sétálhatunk akár mint Olaszország tengerparti városaiiban, de nem igaz az, hogy a Grand Rue de Perán sétálhatunk akár mint Párisban, a szajnaparti világvárosban. Igaz hogy mindkét helyen színes esti korzón a mozgalmasabb világ nyitásgó, előkelő élet lüktet, melyet megvilágítanak a boltok és a kávéházak villamos gömbjei, de Páris a boulevardok városa, Pera pedig a szűk közök tömegele. Pera és Galata csak olyan török városrészek mint Sztambul, Pera és Galata talán még piszkosabb mint Sztambul vagy Szkutári. Ez a véleményem elüt nagyon a másokétól, de fenntartom.

Sétáról tevéen említést, már eleve megvallom hogy én nem szószzerinti értelem-

ben veszem a sétát, hogy menjünk nézni és láttatni, hanem úgy értem, hogy figyeljük meg az utcáikon a népéletnek ezeféle változását és tekintünk meg az építészet csoda dolgait, ilyen szokott lenni az én sémám az idegenben, így lesz nekem feledhetetlen az. Napfényes utcáikon ez is ilyen séta volt, melyről most írok.

A nagyüzemű, ékes előneveket viselő uraknak a hangadó politikát sugalmazó képviselőinek a terpeszkedő egy- és kétféjű sasos emblémeket viselő palotái, a divat által felkapott vendéglők, a francia és görög kereskedők gördülő, redős boltajtókkal bíró üzletei, látványosság számba menő, kecsgetelő kirakatai, bankvezérek, vastagláncos bankárok házaí, elég nagyvárosi jellegű kölesönöznek Perának, Konstantinápoly városrészenek, anélkül mégis, hogy kaszánya börtönt laknának benne az emberek. Ugyanezt nem mondhatom a belebb fekvő szűk utcákról, az összezúfolt házakról, a fölötté rossz kövezetről.

Az élet mindennapiságában elég szórakozást találunk a Pera 1*) és Galata, idegenek által lakott városrészek európai mintára kérkedő pompával berendezett kávé és színházaiban, operájában és mulatóhelyein.

1*) Pera görögül „tuloldali“ jelentéssel bír. Fekszik az Arany-Szaru éjszaki részén.

Van a könnyelmű muzsának több hajléka Perában. Ezekben kigyulván az orpheum világ, a lange muzsa-papnók számúzik az erkölcsöt, a bünt megbecsülik. A könnyüvérti, fékezhetlen természeti nőkek, a vigság az zonyainak az éjjeli élet horizontján tartott minden előadásuk egy-egy erkölcsi fertő. Nem a tehetség adja meg az utlevélet mozgalmas pályájukra, nem is hoznak magukkal értékes hanganyagot, de azért, ha testi lelki piszkban fetrengve, megélnék.

Egész Európából szállingóznak ide az élénkverű, festett nőszemélyek, innen-onnan kiesőppent, rekedt, hamis hangú dalcsarnok-hölgyek, több helyről kisöppent, hervadt bájú, egykori szépségek, ledér és mohó szeretőkézsre. Az egyiknek tornyozott a tűzőlő vörös haja, a másiknak tündérszép lona módjára ömtenek alá barna hajszálai. Az untig ismeretes kalapbillentő szoknyakergetőknek meg van a maguk aszfaltja.

A Jardin-Municipal de Perában, a kertből felséges kilátást élvezünk Sztambulra s az Arany-Szaru belső részére. A kert főtáján két fiatal asszony sétál madaras kalap, selyem bluz van rajtuk. Mint az inga, ide-oda járnak, másokat nézegetve magukat mutogatva. Ugylászik a szívük nem érzéketlen. Az egyik vékonyka

zomboriaknak teljesen különböz az, ki fogja a szabadelvű párt zászlaját az országsházban lobogtatni, mert végre is fontos a dologban az, hogy a szabadelvű párt zászlaját tartsa valaki a kezében. A személyt az mellékes. Mert azt mindenki tudja amit tett eddigi képviselőnk, hogy öt évig hallgat. Szó fér azonban ahhoz, hogy a Széll Kálmán kormánya óta Zomborban a szabadelvű párt még sem alakult. Nincs párt-elnök s hiányzik a többi tisztviselő s hiányzik a végrehajtott bizottság. Mert csak nem fog akadni oly együgyű politikust, aki a Bánffy-erében megalkotott, ex-lexxel spékelt, párt-elnök és végrehajtott bizottságot az örök időkre megválasztottnak tekintti? Kérdés ugyanis, az a 18 karatos Bánffy-pártelnök, — aki a Bánffy-utócsúszató közgyűlésen krokodill. könyeket hullatott és Apponyival szemben ellentétet rendezett, hajlandó-e vagy egyáltalán képes-e (a politikai moral szempontjából) a Széll Kálmán elveit magáévá tenni. Azután meg más kérdés is felvehető abból az alkalomból, hogy a volt nemzeti pártunk számban és tekintélyben még meg nem fogyatkozott tagjai nem c pretendálhatják teljes joggal hogy közülük nehány a végrehajtott bizottságba felvételük. Vagy nem-e tetszősebb és az egész szabadelvű párt által helyeseltetőbb képet nyujtana az, ha a volt zemzeti párt végrehajtott bizottságának elnöke a szabadelvű párt elnökségét és ezzel dokumentáltatnék, hogy az így megalakult párt egytől egyig a mostani kormány hívének vallja magát. Mint biztos forrásból értesülünk városunk néhány politikai vezérférfia ennek az anomáliát e napokban megszűnteti s a párt megalakítására a mozgalmat megindítja.

***. Karácsony Gyula** alispán budapesti utjáról bazaarkezdéven, állítólag mint a főispán helyettese fog működni a képviselő választások befejezéséig. A bács-megyei főispáni állás csak a választások után leszások után lesz betöltve — ép úgy mint a csongrád megyei főispáni állás is.

***. A jelöltek nyugdijai.** Ismeretes, mennyi nyílt és titkos felháborodásnak volt okozója az a különös nizu, hogy törvényeségi bírók, közigazgatási tisztviselők és államhivatalnokok a parlamentbe iparkodtak, s ha sikerült magukat megválasztatniok, biztosították maguknak a hivatali nyugdíjat is. Lassankint igen kedvelt móddá nőtte ez ki magát, hogy bizonyos tisztviselők egy csapással jussanak olyan jövedelmező polcra, ahová a szolgálat ren-

des utján csak husz esztendő múltán érhetek volna el. Mert hiszen megkapták a képviselői fizetést, amirehöz joga volt, de megkapták azt a nyugdíjat is, melyhez még semmi joguk nem volt, miután kétségtelen, hogy munkaképességük birtokában élveztek a nyugdíjat, különben képviselőnek sem váltak volna be. S ezeknek a munkaképes hivatalnokoknak megokolatlan nyugdíja természetesen a budget nagy megerhelésével s az állampolgárok fölösleges megadózá-ával járt. Senkinek sem volt ez jó, csak az illető hivatalnokoknak. Mégis szokásá fejlődött. De mostantól fogva vége ennek a jó világnak. Széll Kálmán kormányzata alatt, mint a legbiztosabb forrásból tudjuk, ilyen anomáliára nem lesz többé eset és máris több konkrét esetről tudunk, hogy közigazgatási tisztviselők a régi módi szerint tapogatóztak, bejöhethetnének a parlamentbe, biztosítván maguknak a nyugdíjat is: — de azt a határozott választ kapták, hogy vagy a mandátumot vagy a hivatalt kell választaniok. Az új korszak az anomáliának végét szakítja. Sőt olyan rigorózus lesz az új rend érvényesítésében, hogy amennyiben egyes tisztviselők talán könnyen megszerezhető orvosi bizonyítványokkal akarának hirtelen nyugdíjazásukat támogatni, az illető szakminiszterek minden egyes esetben a legszigorubb orvosi felülvizsgálatot fogják alkalmaztatni. Így tehát megszűnik egy anomália és ebből a szempontból többé sem nyílt, sem titkos felháborodásra nem lesz ok. Így értesítést adnak nekünk hírül — illetékes helyről — Budapestről.

***. Apatini kerület.** Fernbach Péter az apatini kerület képviselőjelöltje jövő héten kezdi meg nagyszabású körúrtját a kerületében.

***. A verbászi kerületből.** Ily cím alatt Mezey Zsigmond pártelnök aiaírásával egy közlemény jelent meg egy helyi lapban, mult számunkban fenti cím alatt hozott hírünkre. A közlemény többet mond, többet árul el, mint amit mi mondtunk. Megerősíti azon hírt, hogy a verbászi kerületben a főispán jelöléséről szó esik, — hisz maga a pártelnök azt írja, hogy megválasztatása „biztos” lenne. No mi daczára, hogy pártelnök mondja azt, nagyon is kételkedünk, mert a tények mást mutatnak ott a kerületben, mint a mit a pártelnök csak a „hangulat” után vé tudni. Különbözik csak azt kérdezzük, hogy megalakult-e újra a verbászi kerületben a szabadelvű párt a fúzió óta?

asszony frivol, a szája szélet szorongatja össze. A másik inkább néz és a beszédés szemével folytonosan keres. Ugy látszott nekem, hogy a feltűnési viselkedésben szenvedő, a természet által beoltott vágyának a kielégítését keresi s hajlandó volna igenetni. Mindakettő szoknyát megemelő gigerliné, hányivetűségük könyved. Utának monoklisfejú gavallér. Kezével bottjával a levegőben kapkod, hajlong.

Az utcákon, utkanyarulatoknál kerékpározók surranása, fordulása. Megnéztük nehány nagyköveti palotát, melyekben télidőben tartja lekötve a nagy dolgolyt és a diplomákat.

Perában van a nemzetközi törvénykezés az érdekellentétek kiegyenlítésére, az igazság kiszolgáltatására. Többi között azért is van ez a külön törvénykezés, mert a török törvény szerint a kereszténynek tanuskodása nem bír bizonyító erővel.

Mióta a genuaiak és velenceiek, az akkori kor pénzösávir halandói csődültek ide, mind máig, mikor a haladó kultura eszméjének annyi rabja van, folytonosan laknak itt az általános érdek hajhászás nyílt helyén az európai nemzetek ide szakadt, csődült, kereskedést üzö fiai. A viharos idők, zavaros elemeket hányt a felszínre. A mentő deszkaszálon eljutnak

Konstantinápolyig. Hozzák magukkal a szabadelvű eszméket a nyugati kultura forrasztó szelével. Sokan vannak itt, a kikelet a dolog, az üzlet hozott ide. Ezek magukkal hozzák azt a lihegő sietséget mohárságot, a mely oktalanság annyira munkaerőt pusztított el a Nyugoton. Árúasztalt árúasztal mellé halmoznak. Végre olyanok is vannak, a kik világlátottság és sok kalandos élmény után ide jöttek magukat kipihenni. A megtört lelkek demokraták lesznek. Elvégre gyűlhelye az országjáró kóboroknak, félbemaradt vagy hajótörött, az elzülleszt határszélén álló existenciáknak, miként több nagy város, ugy ez a város is magába gyűjti az uri naplopókat, korunk földieit.

A 113 lépcsős hegyi uton, a lépcsők fel nélküli feljárón, az elcsigázó meneteles uton közeledő berlovak és szamarakon kívül, sodronyköteles, fogaskerekű vasut tartja fenn a közeledés az egymás fölött elterülő városrészekkel és a galatái parttal, melyet főleg olaszok lepnek el.

Perából, az európaiak városából, az újfent emlittem nagy utca visz le a partra, az Arany-Szarú fölé épített Valide Sultánáról nevezett hidhoz, melyet röviden „Uj-hid” nak neveznek azután is még, hogy a hajóhidat vashid váltá fel.

Allok a 420 méter hosszú hid közö-

***. Hodsági kerület.** A hodsági választás kerület szabadelvű választói népes értekezleten Ertl János földbirtokost kiáltották ki képviselőjelöltek. Ertl János kijelentése, hogy a jelöltséget elfogadja, pártjában nagy lelkesedést idézett elő. E kerületet eddig dr. Molnár Károly képviselte, kinek érdekében ma lesz Hodsághon párt szervező gyűlés.

***. Szocialista jelöltek Bácskában.** A szocialista központi intézősége elhatározta, hogy ahol csak elvtársai vannak, — ott képviselő jelöltet állít. Így Bácskában a rigyiczai, almási, kernyajai, ó-becei, kulpini és tovarisovai kerületekben szocialista jelöltek lesznek. De hol lesznek a hozzá való szavazók?

***. Képviselő jelölési kacsák.** Ugy látszik némely fővárosi lap nem figyelve tudósítójának megbízhatóságára — vármegyének kerületeiből oly híreket ereszt száryra, hogy azt olvasva, önként több-nyereg meg kell néznünk a lapot, hogy az komoly lap-e avagy élezlappá változott át. Utóbbi időben a kernyajai és az ó-kanizsai kerületekbe oly különben tisztességes egyének ket szerepeltet mint jelöltek, kiknek érdekében nekünk kell tiltakoznunk a hírlap tudósítás illeténi profanzálása ellen.

***. Fáklyás menet egy képviselőjelöltek.** Szabadka szab. kir. város II-ik választó kerületének polgársága — mint értesülünk — szépt, hó 14-én este 7 órakor dr. Mukics Simon Kossuth-párti képviselő jelölt tisztelőre fáklyás menetet rendez. Ellenfele a volt képviselő Vermes Béla lesz.

***. Ó-Kanizsai kerület.** Minden híreszteléssel szemben — illetékes oldalról — vett értesítés szerint Zentán Bartha Miklós, az ó kanizsaiban pedig dr. Lovász Márton az Ugron-párt jelöltjei. A szabadelvű párt jelöltje Bezéredy István.

***. Ó-Becsei kerület.** Szűcs János szabadelvű, dr. Terék ellenzéki jelöltekkel szemben Popovics Pantó gör. kel. esp. plébános fellépett szabadelvű párti programmal.

Adomány a zombori új-templomra.

Széchényi József volt országgyűlési képviselő, az újtemplom adomány-gyűjtő bizottság elnöke ma, f. hó 8-án d. e. 11 órára értekezletre hívta össze a kijelölt bizottsági tagokat, a gyűlést

pén. Nem emberádratra nézve többet látok itt egy helyben, mintha az egész várost összebarangolnám. Mindig népes ez az utvonat, olyan mint a hangyák útja, azon különbséggel még is, hogy ezen több dolgotalan jár, ékelődik a sürgő-forgó nép közé, asszonyokat is lehet látni csirázó ember étellel.

Három világrész népet látjuk ezen a hidon át közeledni, ama másikon is, mely fölébb van verve, de ide látszik s Mohamed hid, vagy röviden csak „Második-hid” nak nevezték.

Tarkára teszi a látványt a Valide Sultana vashajóhídon mindég esőtől-botlól, lomhán járó vagy fürgén ide-oda sielő, többnyire a szegénység homályában élő, minden aprósággal kereskedő embertömeg, mely mindég mozog, gyakoroltabb hőmpolyóg. A legtöbbször az arcon meglátszik a származása. Másoknak a vörös szemhéján meglátszik az ismert betegségek. Még másoknak az egyrezedőbbé fakult turbánján, meglátszik a mohamed törzséből való származása. Ha ő ezt hiszi, higgyük el mi is neki.

Az embersokaságnak a járó útja ez. A sokféle égett bőr, mely lehetetlenül teszi az éltokor meghatározását, — a különböző ruházat, a sokféle templomba való járás, ide-oda tekintés, a férfiak és nők

megindítás módozatainak megbeszélése végett. A gyűlés az újtemplomban lesz.

Lapunk mult számában jeleztük, hogy a gyűlés eszközlésére előterjesztést fogunk tenni. Erre vonatkozólag lapunk szerkesztője az alul egész terjedelmében közölt előterjesztést nyújtotta be Széchényi József elnöknek, — egyben kérvén őt, hogy azt egész terjedelmében a mai napon megtartandó bizottsági ülés elé terjessze. Az előterjesztés így szól:

Tisztelt adomány-gyűjtő bizottság!

A zombori újtemplom építése és felszereléséhez szükséges pénzösszeg gyarapítására — a tisztelt bizottság föl fogja szólítani Zombor szab. kir. város lakosságát könyöradamányra.

Kiki tehetsége szerint járuljon Isten házának fölépítéséhez. Kit a sors többel áldott meg, az adjon nagyobb összeget, a szegényebb fillérjeivel járjon hozzá. A szegény adománya ép oly kedves, ép oly lelki megnyugvást okoz, mint a gazdagé.

En is hozzá akarok járulni, az általam hívó óhajtott szent célra, ép úgy, mint az a sok munkás, aki a multban díjtalanul dolgozott naphosszat és szintén hozzájárult ahhoz, hogy a templom a mai állapotjáig fölépülhetett. Nagyobb összeget nincs módomban adni, de föl ajánlom munkásságomat és e munkámmal nem kis összeget óhajtok juttatni a templom fölépítésének céljára.

Ezennel följánlom a tisztelt bizottságnak munkámat, mely magában foglalja az újtemplom történetét a mai időig. Ez lesz az első rész.

A legszigorubb tárgylaóssággal, menten minden személyeskedéstől, tisztán történelmi tényeket fejtgetve, lesznek benne fölémlítve mindazon nemes törekvések, melyeket áldott emlékü elődeink, úgy az utóbbi időkben tett fáradozásokat a jelenben élő nemzedék a templom jelen állapotjáig kifejtettek. Kegyelettel óhajtok megemlékezni mindazon férfiakról, elődeink, barátaink, rokonaink, hitsorsosainkról, akik fáradtak, buzgólkodtak azért, hogy mi most

találkozására, összenézése, szóval az állandó jövés-menés a világnak ezen a nagy országútján, három világrész határán, mikor a kíváncsiság mindenfelé szegezi a tekintetet, nézgelődés közben jó néprajzi tanulmány esik. Eczet alá való ezer alak, közeletről, távolról, mélyszéges Ázsiából. Mandzsú típus is akad közöttük, keskeny homlok, boltozott fej.

A világnevezetes hidon ideig-óráig többször állva, nagyon sokat láttam. Láttam a világrészek népeinek az érintkezését kocsin, lovon, tevéen. Gyógy-melyik délázsiai fajnál szebbek voltak a férfiak mint a nők. Búzska a járásuk, beszélnék foghyegről. Mások lesapkázák, be-turbánozzák az egész fejüket. Még mások csak a fejbubon viselnek kis fejfödőt. Az ázsiai nagyszívű alakok között kiténik az asztrakhanos perzsa. Nyulánk testét káftán, fejét olykor fehér turbán fűdi. Hosszú szakála akkor is ha koromfekete, akkor is ha hófehér, mindig jól áll neki. Szép népfaj, emberben, asszonyban. Ugyanezt nem mondhatom a másik kaftánosról, az ismeretes fürte, gyűrűs szakála sehogy sem áll jól neki.

(Vége köv.)

mint utódok, az általuk lerakott és megkezdett alapot a betelözéshez jutni láthatjuk. Fel van sorolva e munkában mindazon adomány és azok nevei, kik hozzájárultak javakkal, de ép úgy azok is, kik teltekkel, munkálkodásukkal, buzgalmukkal segítették az újtemplom falait emelni.

Szóval az újtemplom leírását tartalmazó füzetet bocsájtok a tisztelt bizottság rendelkezésére, értékesítést végett.

A füzet előlappján ez áll: »Ezen füzet birtokosa, a zombori újtemplom építéséhez szintén hozzájárult fillérjeivel.« Az első lapon belüli az újtemplom képe van szép és tiszta kivitelben.

A füzetet emlékül kapná az, aki legalább egy korona adományt ad az újtemplom részére.

Ily módon minden adakozó kapná e füzetet, — feltéve, ha 1 koronát ad legalább, — mely szép és kegyetes emlékké és bizonyítékát képezne annak, hogy tulajdonosa szintén hozzájárult az újtemplom építéséhez; megtalálná benne a templom történetét, nem egy rokonának kegyelel-s emléket és bizonyítékát, hogy az utókor hálásan emlékezik meg és nem feleli hozzátartozóit, kiknek csonlói rég porladoznak az anyaföldben; hogy kegyelettel őrizi emléket azoknak, kik fáradtak, buzgólkodtak, de a viszonyok és sors megtagadta tőlük azt, hogy felépülve is láthassák az újtemplomot, mely után anynyira sóvárogtak.

Nézzük most annak pénzügyi oldalát — anyagi hasznát.

A gyűlést a tisztelt bizottságnak rendelkezésére bocsájtom és pedig, két ezer példányt magyar nyelven, két ezer példányt bunyevác nyelven és egy ezer példányt német nyelven. Összesen 5 ezer füzetet. Füzeljét 1 koronával számítva, kitészen ez 5 ezer koronát. Az előállítási költség 20 fillérbe kerül. Csakis az előállítási költség megtérítését kérem az eladások után. Tehát maradna az új templom részére füzetekenként 80 fillér; — 5 ezer példánynál pedig kérek 4 ezer koronát.

A gyűjtés is könnyebben menne. Mert szívesebben ad az adakozó, ha egyszerűen kap is valamit érte, s' hozzá még kegyetes és hasznos emléket. Praktikus oldala meg az, hogy a fáradságos gyűjtő nem lesz oly könnyedén kitéve azon szokásos elutasításnak, hogy »már adakozott«. A könyv fölmutatása foghatja csak igazolhatni, hogy tényleg már adakozott és ez erkölcsi hatás alatt könnyebbítve lesz a gyűjtő fáradságos, nehéz és egyéb sok mindennek kitéve munkája.

Amily igaz szeretettel a szent és nemes ügye iránt — minden mellékélezet nélkül — ajánlom föl az elől jelzett munkámat a tisztelt adománygyűjtő bizottságnak, — ép úgy hiszem, hogy azt elfogadja és nekem módot nyújt arra, hogy csekély tehetséggel 4 ezer korona beszerzésével én is hozzá járulhassak ez adománnyal az új templom fölépítéséhez, melynek megvalósulását, hogy mennyire óhajtom

egyébként is igyekeztem némileg bebizonyítani.

A tisztelt bizottság nem kockáztat semmit, csak nyerhet, mert ahány füzetet fölhasznál, csak annyiról lesz köteles az előállítási költségeket, füzetenkint 20 fillérrel megfizetni a kiadónak.

Viszont azt kérem, hogy aki egy koronát vagy annál többet adakoz, az egy füzetet kapjon emlékül.

Kéremem elfogadását ismételve ma-

radtam

Zomborban, 1901. szept. 7-én.

hazafias tisztelttel

Dr. Donozslovits Vilmos,
az új templomot építő bizottság tagj

Hírek.

* **Bács megye deputációja a király előtt.** A „Pécsi Napló“ szept. 5-én kelt számában olvassuk, hogy Bács megye a következő urakból álló deputációt küldte ki a király elé: Grmon Dezső államtitkár, Latinovics János, ifj. Chotek Rezső gróf, Redl Béla báró, Redl Lajos báró főrendiházi tagok, Latinovics Pál, Latinovics Géza, Molnár Károly, Bezerédi István, Gombos Béla orsz. képviselők, Sándor Béla nyug. főispán, Latinovics Frigyes, Szemző István és Gyula, Dungserszky Lászlár és István, Fernbach Antal, Károly és József, Alföldy Gedoon, id. Erdi János, Roheim Károly, Herz Ede földbirtokosok, Karácsony Gyula alispán, Kovachik Máté és Eigl József apátlébanosok, Szendy Lajos ág. ev. lelkész, Jovanovics Malden gör. kel. lelkész, Skulthéty Ferencz árv. elnök, Pavlovics Simon m. főorvos, Szemző János és Széchényi István dr. főszolgabíró. Hát a vármegyénél is hamarabb született meg a gyermek, mielőtt az apa élt volna. A vármegyei közigyűlés csak 7-én határozott ebben és mégis 2 nappal előbb mint megválasztott kiküldöttek szerepelnek. Úgy látjuk a zombori városháza nincs messze a megyei székháztól, — vagyis az alma nem messze esik a fájától. Mondja aztán még valaki, hogy nálunk nem-e az történiük, amit a közigyűlés elhatároz. Ha nincs már főispáni jó ebéd, — hát akkor csakugyan kár befáradni az ülésekre, bizony elvágzik azt nélkülük akár egy héttel előbb is.

* **Kinevezés.** Az igazságügyminiszter dr. Szudarevics Benedek ügyvédjelöltet a szabadkai kir. törvényszékhez a szerb és dalmát nyelv tolmácsává nevezte ki.

* **Városi közgyűlés Zomborban.** Kevés számú bizottsági tag jelenlétében lett megtartva f. hó 5-én a rendkívüli városi közgyűlés. Hauke Imre polgármester elnöklete alatt, mivel a főispán mint bejelentve lett „akadályozva lévén“ a megjelenésben. A közgyűlés tudomásul vette lapunk mult számában bejelentett kiküldötték névsorát, akik f. hó 18-án fogják 5 Felsőge a király előtt Zombor város hódolatát Pécselt bemutatni. A bor és hús fogyasztási adók bérbevétele tárgyában az lett határozva, hogy ezt a város fogja kivenni; évi 190 ezer koronát fizet érte. Végre egy 5 tagú bizottságot választott a közgyűlés az esküdt bíróságnál működő bizalmi férfiak gyűlést. A közgyűlés alig tartott néhány perzig.

* **Istenitisztelek.** Az évang. keresztényhíveknek tudomására hoztuk, hogy e hó 8-án 1/2 10 órakor istenitisztelek fog tartatni, melyre a t. hívek meghívottak. — Gertinger Pál s. k. felügyelő, Korossy Emil lelkész.

* **Épül az új templom.** Az építő bizottság Hauke Imre polgármester elnöklete alatt f. hó 6-án d. e. 10 órakor ülést tartott, — melyen a többek között a következők lettek elhatározva: A kapcsoló vasak és csavarok 25 méter mázsa

anyaggal Sztrilich J. Kovács mester vállalta el és pedig a vasrudak 20 korona, a csavarrókért 40 korona egység árúrt. Az építő bizottság megrendelt ifj. Heindlhofer Róbert kövezésével 50 ezer darab keramit lapokat a templom, sekrestye, chórus kikövezésére: A kövezet lapok igen teteszekkel alaknak és tükörsímák szép rovatoztal. Igen könnyen lehet majd tisztán tartani. A bizottság egyébb építkezési apróságok között a chorusra felvezető lépcsőzet elkészítésére áruljtás kifizését határozta el és Falcione Lőrincz alelnökre bízta annak végrehajtását. Itt meg kell említenünk, hogy utóbbi számunkban azzal hoztuk, hogy Speizer 40% al olecsóban szállítja a téglát mint Méri és Rovakovic. Ezt most is így föntartjuk, — de azzal a magyarázattal, hogy együttes számítás telt tudósítónk. Felvilágosításul kijelentjük, hogy Speizer ezenkint 22 koronáért, míg Méri Ignác 24.9 koronáért volt hajlandó szállítani és így számítva, a különbözet 12%-ot tesz ki. Méri Ignác úr érdekében meg kell még jegyeznünk, hogy a bizottság az ő tégláit sokkal jobbnak találta Speizerénál, de tekintve hogy a célnak kevésbé jó minőségű szintén megfelel és így 50 ezer darab megrendelésnél nagy megtakarítást teszen ez ki, ennél fogva az ámbár nem oly jó minőségű, de olecsóbb áru Speizer-féle téglát rendelte meg.

*** Változás a póstai utalványfeladási szolgálatban.** F évi október hó 1-től kezdve csakis a szorosan vett belföldi (a magyar és horvát-szlavonország) forgalomban váltott póstautalványokat szabad rózsaszínű őrlepon kiállítani, míg ellenben a külföldre, (a ideértve Ausztriát és a megszállott tartományokat is, Bosznia-Hercegovina) szülő póstautalványokhoz a sárga színű (nemzetközi) őrlepon kell használni. — A külföldre szülő sárga póstautalványok czimirtáblán ezenül a rendeltetési ország nevét is ki kell a feladónak írni. A jegyzékekkel feladó felek, a belföldre és külföldre szülő póstautalványait külön-külön jegyzékbe foglalva hozzák póstára.

*** Jubiláló község.** Nemes-Militics, mely oly sok hirneves főbb tisztviselőt adott már a vármegyének, mely község a választó kerületében a legtöbb nemesi régi jognál bíró szavazattal bír, mely község nemesi régenre szám és értelmiségben dominálta a vármegyei közgyűléseket, mely újabbán ismét nem egy szép tanujelét adta haladásának, mely község lakóinak bunyevác része a magyar hazafiság lelkes híve és ápolója — folyó hó 8-án ünnepli meg kétszáz éves fennállását. A szt. misét Széchenyi Jenő nagyváradi kanonok, — a község szülöttje mondja. Lesz táncz, multság, czező militicsi jó szokás szerint.

*** Új marha rakodó állomás.** A m. kir. államvasutak kezelése alatt álló Baja — Zombor — Ujvidék helyi érdekű vasut vonalán fekvő Vaskut állomást a földmivélségi miniszter állatrakodási állomásul engedélyezte.

*** Telefon a bíróság szolgálatában.** A hivatalos kezelés egyszerűsítését, az igazságszolgáltatás gyorsítását célozza az az érdekes rendelet, amit az igazságügyminiszter most becsóított ki a hazai bíróságokhoz. E rendelet értelmében ez évi október hó 1-től a vidéki járásbíró-ságokat telefon fogja összekötni a kir. törvénytsejkekkel. Az újítás mindenesetre nagy hasznára válik az igazságszolgáltatásnak, amelynek menetét a reform nagyon fogja elősegíteni.

*** Vihar.** Verbásról írják: Tegnap este 7 órakor itt óriási vihar dühöngött, mely körülbelül egy óráig tartott, a villám több helyen lecsapott, a többi között a vasuti indóház közelében egy nagy fát

széthasított. Overbászson egy házba — egy közeli szálláson pedig egy szalma kazalba csapott le, ez utóbbi — dacára a szokádó esőnek — teljesen leégett.

*** Lóverseny Bács-Almásón.** A m. kir. kecskeméti 4-honvéd huszár ezred B. Almásón ma vasárnap lóversenyt rendez. Szabadkanak kellő időre a vonatnál fognak oda érkezni. Lesz gát, akadály altiszti, és huszár vadásverseny igen szép tiszteletdíjakkal. Biró: Borovicseny Gyula cs. kir. és kir. kamarás alezredes ezredparancsnok. A verseny bizottság élén Hofmann Lipót őrnagy bravourlovas áll.

*** Üres a városi kassza.** Nem Zomborban, hanem Ujvidéken, ahonnan írják: A városi tisztviselői között nagy a felháborodás, hogy 1-én esedékes volt fizetésüket még 4-ikén nem kapták meg. Nagyon rossz szímben tünteti fel egy város közigazgatási viszonyait azon körülmény, ha tisztviselőit sem bírja pontosan fizetni.

*** Kirendelések.** Az igazságügyminiszter Farkas Sándor bajai járásbíró-ságit jelgyzött a bajai, Gabel Kristóf palánkai járásbíró-ságit jelgyzött a palánkai járásbíró-ság mellett alkalmazott ügyészségi megbízott állandó helyettesül rendelte ki.

*** Adomány.** Széchenyi Jenő nagyváradi kanonok az újonnan megalakult nemes-militicsi önkéntes tűzoltó-egyletnek 200 koronát adományozott.

*** Hymen.** Speiser Lenke Apatin és Schaffler József Antal Vrpolye jegyesek. 1901 szeptember hó.

(Nagyothallóknak. Egy gazdag úrnő, a ki Dr. Nicholson mestersége fűldobja, által nagyothallásából és fűlzugásából teljesen kigyógyítottat, intézetének 25.000 forintj ajándékot adott oly czézből, hogy olyan siket és nagyothalló személyek, kiknek nincs módjukban a fűldobokat megszerezni, azokat ingyen megkaphassák, Levelek: 6240. sz. által Nicholson „Longcot” intézetének Gunnersburgh, London-W. czimzendőik.

(Választási mozgalmak. Az országgyűlési választások főkéllékét a zászlók képezik. — A rózsahegy magyar textilipar r. t. a zászlószövetek gyártását oly mérvben bővítette ki, hogy az országnak ebbeli szükségletét teljesen fedezni képes. Ezen hazai iparvállalat, a gyártmány ki-tűnő minősége és szintartóssága, továbbá olecsó árak által tűnik ki. A magyar textilipar r. t. központi képviselővel Freudiger Mózes és Piai (Budapest, Laudon-utca 6.) bízta meg, kik eddig is a hazai ipar fejlesztése körül nagy érdemeket szereztek. E czög ugy a fővárosban, mint nagyobb vidéki városokban oly édegnél, kik eddig is a zászló elárúsításával foglalkoztak, fő-árusító helyeket létesít ahol megrendeléseket a gyár által megállapított eredeti árak mellett vesznek föl. Bővebb felvilágosítást vagy képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küldenek.

Tanügy.

(Előléptetés. A nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi miniszter Szól Sándor főgym. tanár a VIII ik fizetési osztály első fokozatába léptette elő.

(Beírások a zombori felső kereskedelmi iskolába. A beírások szeptember hó 4-én bevégeződtek, mely alkalommal összesen 127 tanuló vettek föl városi kereskedelmi iskolákban és pedig: az alsó osztályba 47-et; a középső osztályba 47-et; a felső osztályba 33-at; holott a szabályzat szerint minden osztályba csak 40-et lehet felvenni, így tehát 17 tanuló csak is fűltélesen vétett föl. Itt még megjegyezzük, hogy ezenek kívül az igazgató kénytelen volt 18 tanuló hely-

szűke miatt visszautasítani. Ezek számok, melyek megdöntöhetetlen bizonyítékai annak, hogy városi kereskedelmi iskolánk teljes létfogósultással bír. A tanulóknak évenkénti rohamos növekedése mindinkább szükségessé teszi az épület fejlesztését, mely már is szükségnek bizonyul; az iskolákba fektetett pénz nem holt tőke, az meg-hozza a százszeres gyümölcsöt úgy a városnak, mint pedig a közműveltségnek és nekünk csak örülni kell, hogy városi inté-zetünk jó hírnévnek örvend, melyet már későgbe vonni nem lehet.

(Ujítás a felső kereskedelmi iskolákban. A vallás- és közoktatásügyi miniszter igen hűdvs rendeletet bocsájtott közzé, melynél fogva megszüntette a kereskedelmi iskolákban az évnegyedi rendszert és helyébe a félévi rendszert állította föl, mely már a jelen iskolai évvel 1901—1902 kezdetét veszi. A miniszteri rendelet 26. §-a ekképp szól: „A tanuló az első félévben tanusított szorgalmuk és előmenetelük részletes feltűntetésére január hó 31-én föl évi értesítőt kapnak.” „Az értesítő a szállásadókat nem irhatják alá.” Ezentűl tehát két ízben kapnak értesítőt és pedig január 31-én és június 29-én, mely egyszersmind bizonyítvány is. Nem tudjuk eléggé helyeselni ezen intézkedést, mert valóban a három hónap alatt elég elg, különösen oly intézetekben, hol nagy a tanuló létszáma. Talán ezen rendelet némelyeknek örömet is fog okozni, mert karácsonykor most már nem lesz értesítő, tehát a karácsonyi ünnepekre nem fog elszomorítólag hatni. A gymnasiumokban azonban továbbra is megmarad az évnegyedi rendszer.

(Lemondás. Gyiszályovits Veszelin dr. — zombori földink — a nagybányai m. kir. állami főgymnasiumnál viselt rendes tanári állásáról lemondott, lemondása elfogadott és az ujvidéki gör. keleti szerb főgymnasiumhoz rendes tanárnak megválasztott. Állását már is foglalta.

(Áthelyezés. A vallás és közoktatásügyi miniszter Kollmann R. kolozsvári főgymnasiumi tanárt, hasonló minőségben a zombori áll. főgymnasiumhoz helyezte át.

(Tanári jubileum. Mint már jelezttük, Szól Sándor, a kitűnő tanár tiszteletére tanártársai, tisztelői és volt tanítványai részvételével f. hó 5-én csütörtökön az „Elefant” szállóban esti összejövetel rendeztek, melyen sok felkészűntökben ünnepelekk a jubiliánst. Kimagaslott ezek közt Vértési Károly jeles felkészűnt mesterünk toaszt ja. Így szól a jubiliánshoz: „Huszonöt esztendő nagy idő. Még huszonöt esztendő, az egy emberöltő. Ehhez még huszonöt esztendőt adni, az az élet Urának kegyelme, a mely után már csak a különös kegyelem jön. A három huszonöt esztendő közül a második huszonöt esztendő a munkálkodás ideje, az élet nyara, belehajolva az őszbe, a mikor már a gyümölcs ki mosolyog. Melyik huszonöt esztendjét szentelte az ünnepelelt férfit, tanár, barátunk, a hazának és a tanuló ifjúságnak? A legjobb huszonöt esztendjét, az élete javát. Még se vágyott ünnepeleltetni, de annál jobban vágyunk a mindenki által tisztelt és szeretett személyével ünnepelelni a tanártársai, tanítványai és jóbarátai. A jubileumok korszakában jól esőleg hat rám ez az önként való nyilatkozása az igaz szeretetnek, elismerése a valódi érdemek. Csak az emeljen ma pohárt, a ki szereti Szól Sándor tanárt, de mivelhogy őt valameunyen szeretjük, valamennyien emeljük a pohárt arra, aki jó harcztal harczol, de azért emeljük a pohárt, hogy a futást még ne végezzé be, maradjon még sokáig a haza reménységének, a tanuló ifjúságnak büze oktatója, mert az ő kezéből jó munka kerül ki. Ezek után fordulok hozzá, közszeretnek, köztiszteletnek örvendő férfit, az a jögon, hogy e körben a legrégibb barátod vagyok, kis

gymnázista korunk óta az. Elrepült az élet föltűnik, de te még töretlen állod az élet-vihart, mely te még annyit ledöntött a kartársak közül — jobban állod a vihart, mint bárki, korodbeli. Nem leszek pazar a kívánni valóban, úgy sem tőlünk függ azok teljesülése, csak azt adja meg neked az élet, a mire már bőven részolgattál: a tanítványaid tisztelőt és hálaát. Ismered, ez neked az életboldogság és az életöröm. Ebben az életboldogságban. Ilyen életboldogság illet meg téged, mint tanárt. Édes teid öröme, a haza javára, a tanulmányok szerencsésjére, tanártársai barátságára és a jó barátait ölelésére, tartson téged sokáig az ég!"

X Jubiláló tanító-egyesület. Negyedik százada, hogy a palánka-ujvidéki r. k. tanító-egyesület megalakult. Ezt a jubiláris dátumot megünnepli a munkás és hasznos egyesület folyó hó 24 én Ujvidéken, a hol ünnepléses díszülés lesz. Lemegy a jubiláris ünnepre dr. Mayer Béla bosoni választott püspök, városunk illusztris fia, az országos hírű szónok, a ki az ünnepszókat fogja mondani. Az ülés iránt tanítói körökben nagy az érdeklődés.

X Tanár-választás. Az ujvidéki gör. kel. főgymnázium patronátusa Agrima Gyula szegedi vívómestert tornatanárrá nevezte ki.

X Uj hittanárok. Lukácsi István Herveinek Odún szabadjai hitoktatók sikerrel tették le a kalocsai érseki tanárvizsgáló bizottság előtt a hitani vizsgát.

Kereskedelem.

□ Bács megye ipara és kereskedelme 1900. évben. A szegedi kereskedelmi- és iparkamara most adta ki jelentését múlt évben végzett tevékenységéről. Megyénk iparára és kereskedelmére vonatkozólag igen érdekes dolgokat tartalmaz az a könyv. Könnyebb áttekinthető czéljából összeállítottuk megyénkire vonatkozó adatokat, amit az alábbiakban közlünk ugyanazon sorrendben, amint azok az évkönyvben felsorolva vannak. Kiállítások. Baján 10-én nyílt meg a kamara közreműködésével rendezett helyi iparkiallítás, melynek sikeréről elismeréssel nyilatkozott június 17-iki látogatása alkalmával Hegedűs Sándor kereskedelmiügyi miniszter. A szabadjai ipartestület aug. 15-én rendezett helyi iparvásárt. Állami kedvezmények és segélyek. Montalion József szabadjai műszövő 1800 korona, Ackermann és Piry bajai műszövek 2043 korona, Fimpl Ferencz szabadjai kefekötő 2400 korona, Beck Ignác bajai műszövő 500 korona, Szax Károly bulkeszi posztógyáros 2000 korona, Mayer Józsiás bulkeszi műszövő 930 korona segélyben részesültek. Az apatini kosárfonó szövetkezetnek 6000 kor. alapítvány engedélyeztetett és megengedett, hogy az előbb nyert 14.000 kor. államkölcsön 1905. jan. 1-től törlesztessék. A honvédség részére a kulai és ujverbázi alkalmi szövetkezet 300, a bezdáni 150, a szabadjai 100 pár lábbelit szállított. A közűs hadserog részére a bezdáni alkalmi szövetkezet 600, a kulai 336 pár lábbelit szállított. Részletes jelentést terjesztett fel a kamara a kereskedelmi miniszterhez Szabada és Baja városok iparfejlesztése érdekében, melynek eredményét már ez évben tapasztaltuk. A párisi kiállítás tanulmányozása czéljából Blaskovics Mihály szabadjai festő 240 kor. segélydíjat kapott; a kereskedelmi miniszter 400 kor. ösztöndíját Léderer Mihály zombori kárpitos nyerte el. Közérdekű rendelkezések. Uj heti vásárok engedélyeztettek Kiskér, Vajszka, Karavukova, Bogojeva és Doroszló községekben. Birtokviszonyok. A megye birtok és vagyoni viszonyainak megítélésére fontos telekkönyvi adatok a következők: 1. Bir-

tokváltozás szerződések végrehajtás és haláleset által a szabadjai törvényszéknel 2085 esetben 7.076.000 kor., a zombori törvényszéknel 1701 esetben 4.464.000 kor., az ujvidéki törvényszéknel 1925 esetben 7.398.000 kor., a bajai járásbírósnál 2270 esetben 3.530.000 kor., a hodszági járásbírósnál 2185 esetben 5.795.000 kor., a kulai járásbírósnál 485 esetben 2.789.000 kor., az ó-becsei járásbírósnál 2156 esetben 5.039.000 kor., a palánka járásbírósnál 1038 esetben 2.464.000 kor., a titeli járásbírósnál 1677 esetben 2.169.000 kor., a topolyai járásbírósnál 1777 esetben 2.839.000 kor. és a zentai járásbírósnál 2561 esetben 4.685.000 kor. értékben. Dohánytermelés. A dohánytermesztők száma a megyében 460 volt, a termelt mennyiség 378.461 kgr. 110.291 kor. értékben. Szőlőtelepítés, bortermelés. Az elmúlt évben a szőlőterület 1156 holddal terjedt, az összes szőlőterület 23832 kat. holdat tesz ki. Rizstermelés. A bácskai mintegy 600 hold területű rizstermő föld holdankinti hozama 280 kor. tett ki. Alattenyésztés. A lótenyésztésnél az anyaállatok szaporításában némi számszerű visszaesés mutatkozott, a csikólésztám azonban emelkedett. A szarvasmarha tenyésztés nagy előhaladást tett az év folyamán. Tejszövetkezetek alakultak 29 községben. Az ujverbázi szövetkezet a legnagyobb eredményt érte el amennyiben 1006.723 liter tejet, 35000 kgr. vaját összesen 100.000 kor. értékű tejmérteket szállított el. A hasznos házi állatok létszáma a következő volt: lo 133-130, szarvasmarha 154-455, sertés 198-933 drb. Selyemtermelés. A kamara területén a selyemtermelés főleg megyénkire szorítkozik. A termelők 853.244 koronát kaptak gabókért. Kereskedés. Iparigazolványok kiadattak: a szabadjai törvényszék területén 723, zombori törvényszék területén 620 és az ujvidéki törvényszék területén 731 esetben. Vas- és fémipar terén a szabadjai vasbottorgyár érdemel említést, mely nagybörzst kivétel dolgozik. A gépgyártásnál az ujvidéki és bajai gépgyárak említendőek, melyeknek előállítási értéke jóval túlhaladja az egy millió koronát. Bulkesz és Cservenka községekben 2800 drb. szelelő rostát készítettek. Téglá és földeserőgyárak forgalma nagyon kedvezően volt. A borkészítő ipar terén számbavehető munkát végeztek a kulai Wighardt-féle, a bajai Bayer-féle és a parabutyi Abraham-féle tüzárműhelyek. A Michels-féle palánka kenderáztató és kötélfontógyár forgalma jelentékeny emelkedést mutat. Értékes kenderipar vállalat a Thiel Konrád-éte uj-futtaki műszaki kötél- és zsinérgyár, melynek iparfejlesztése nagy jelentőségű volt. A kulai selyemszallaggyár a nyersanyaggyár emelkedése folytán nehézségekkel küzdött. A két bajai szeszgyár 8340 hectoliter szeszt termelt; Apatin, Cséb, Kula, Ujvidék, Ó-Becse sörgyárak 14 ezer hectoliter sört gyártottak. A kiadott építési engedélyek száma lakházra 812, melléképületekre 580, istállóra 294, színre 132, raktárra 25, gyári épületre 10 volt. A fentiekben kivonatoltan közöltük a kamarának megyénkire vonatkozó jelentését.

Irodalom.

— *Budapesti levél.* A választási mozgalmak zajától visszhangozik az egész ország. A képviselő-jelölés, a választási küzdelem bevezetése mindenütt folyik s ennek nyomán nemcsak a zászlódisztólt az ország minden városa, községe, hogy ezzel hirdesse, kibe helyezi bizalmát a vezető értelmiség és ez alá toborozza a választó polgárokat. A választási aktusnak ezt a legfontosabb eszközt, a választási lobogót, szízával rendelik a kerületek s ebben az esetben, mely a győzelemnek egyik fő feltétele, kell hogy bizonyos garanciát, szilárdságot, szintartósságot birjanak a meg-

rendelők. A múlt tapasztalattal tanítják, hogy a választási időszak gamma bómabódon keletkeztek választási zászló (ugynevezet) gyárak, melyek olyan zászlókat szállítottak, hogy egy esőmosás után szelhagyott rongyokká váltak a névfelirat olvashatlanná lett s a választási kampány után pedig a „gyár“ már megszűnt, foltalhatatlan lett s minden reklamáció lehetetenné vált. Ezért figyelmeztetjük a választási mozgalmak t. vezetőit, hogy a képviselő-jelölt lobogókat csak ismert megbízható cégnek rendeljék, hol a selejtes szállítás ki van zárva. Ilyen a régi jóhírű, az egész országban előnyösen ismert Rumbold B. zászlógyára (Budapest IX., Liliom-utca 52. szám), mely 1842. év óta áll fenn s minden irányban méltó a bizalomra s garanciát nyújt arra, hogy netalán reklamációra is kivánat szerint eszközöltenek. „Sas-drogeria“ elnevezéssel fényesen berendezett drogeriaüzletet nyitott Wolf Péter Budapesten, Kerepesi-ut 70. sz. alatt. A „sas“ nem úres jelző iten, hanem symboluma ama magas színvonalnak, melyen Wolf Péter drogeriája áll, hogy az minden tekintetben kiváló és előnyös legyen a nagyközönség szolgálatában. A drogeriák ma már napiszküszölgélté váltak, hogy a gyógyárukat, illat, pipere-és vegyszereket, valamint a likőr, rum, cognac stb. esszenciákat jól és jutányosan szolgáltatásák. A „Sas-drogeria“ bizonyára, megismerése után csakhamar a hálygközönség keresletének központja lesz Pálma-kréme, Palma-pudere és Palma-zappana által, melyeknek finom, aromatikum illata s a bőrnek üdőségét és szépségét adó tulajdonságai minden eddig ismert hasonló szert felülmulnak. Likőr, rum, cognac stb. esszenciákat pedig a legfinomabb alkotrészekkel bírnak. Különösen kiemeljük még a gazdaközönségre nézve fontos állatgyógyászati készítményeket s ezek között a Resztionsfült esszenciát, melynek előnyösége abban áll, hogy az esszencia, vagyis kivonat, amely egyszerűen egy liter denaturált szeszszel lesz összekeverve s így nemcsak jutányosabb a hasonló szereknél, hanem hivatalva van az eddig Ausztriából importált készítményeket kiszorítani. A „Sas drogeria“ rendkívül gazdag raktári czikkeinek megismerhetésére legjobb annak árjegyzékét kérni, melyet az dímentesen megkírd. — Lohr Mária (ezelűti Kron-fusz) csipke-, vegyészeti tisztító és műselemfestő intézete, mely a legelső és egyedüli specialista e téren, ismét újabb és temetes nagybőbödést nyert; a nagyszabású vegyi-, tisztító-és műfestő-telep, hol a használatban elpiszkosodott ruhák és csipkétárgyak egészen újhoz hasonló szépen változtatnak, a háztársas egyik igen fontos gondjának elváltalására, szőnyegporolásra és a hibás szőnyegek javítására rendeztetelt be. — Lohr Mária-nak Budapest, Baross-utca 85. számú óriási háza kizárólag üzleti czelokra szolgál, szőnyegporolásra igen alkalmas helyiségekkel bír és a legjobban van berendezve, tehát a legajánlatosabb ez a régi jóhírűvű cég most már nem csak valódi csipkék, pongolyák stb. vegyi tisztítására, műselemfestés eszközöltetésére, de szőnyegporolatt és hibás szőnyegek javítására is. Vidéki megbízások egyenesen a cég főtelepére: Budapest, VIII., Baross-utca 85. sz. küldendők.

— A „Magyar Könyvtár“ augusztusi sorozata most jelent meg, újabb érdemes füzetekkel gyarapítva ezt a Radó Antal szerkesztette kiváló együttműködés vállalatot. A 238—239. kettős számú gróf Széchenyi István korszakkötő munkáját, a Hittelt-teljesi öcsi kiadásban hozzáférhetővé. Szinte irodalmi esemény, hogy ez a ritka mű végre, ha nem is egész terjedelmében, de legalább legfontosabb részeiben közkinccsé válhatik. A magyar politikai és gazdasági élet reformkorának ezt az örökbecsű emlékkét dr. Gyulai Agost látta el

magvas bevezetéssel és jegyzetekkel, s ugyancsak ő válogatta ki a nagy munkának ma is közérdekű és jelentős részeit a kiadás számára, a kevéssé lényeges fejezeteket rendkívül gondosan, lehetőleg Széchenyi sajtó szavaival kivonatolva. Ep ily becses füzet a 236—237. szám is, mely Baróti Szabó David Aeneis fordításának első öt énekét közli Radó Antal és Tóth Rezső kiadásában. Ez a közel száz éves fordítás tekintetben ma is legjobb Aeneis fordításunk. Az elvult szövegműveket, fordulatokat, a homályos kifejezéseket Radó Antal gondosan javította, úgy hogy a fordítás a modern olvasónak is könnyű és kedves olvasmány és ma is csodás frissességgel és költői erővel hat. Jó bevezetést és jegyzeteket Tóth Rezső irt a kiadáshoz. A 228. szám Benedek Eleknek, kiváló elbeszélőnek néhány szép elbeszélését tartalmazza Apró Történetek címmel. A bájos egyszerű novellákat, mint Benedek minden írását, mely és erős magyar érzés és gyönyörű, magyar nyelv ajánlja első sorban. — A 229. szám egy kiváló modern francia regényíró, Charles de Berkeley-t, vezet be a magyar irodalomba. A kis márkiné című rendkívül érdekesítő regényt Lándor Tivadar fordította. — A Magyar Könyvtár eddig megjelent számainak teljes jegyzéke minden könyvkereskedésben ingyen kapható. Egyes számok részletfizetésre is megrendelhetők a kiadónál, Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai) cs. és kir. udvari könyvkereskedésében, Budapest, Andrásy-út 21.

Kiadó-laptulajdonos: **Oblát Károly.**

Nyiltér. *)

Védjegy
**Vesebajoknál,
 a hólyag bántalmainál
 és köszvénynél,
 az emésztési és lélegzési
 szervek hurutainál,**

a Lithion-forrás

Salvator

kitünő sikerrel használtatik. E forrás kiváló tulajdonságai:

Húgyhajtó hatása.

Vasmentes. Kellemes ízű.

Könnyen emészthető.

Első rangu gyógyvíz és diatetikus ital. Számos orvosi tekintélyek által különösen oly egyéneknek ajánlva, a kik ülő életmódjuk folytán **aranyeres bántalmakban, hasi pozsga, máj- és veseizgatási tünetekben** vagy **húgy-savas vesehomók és vesekövek** képződésében szenvednek.

Kapható asvinyvízkereskedésekben és gyógyszerárakban.
 A **Salvator-forrás** igazgatóságán **Lépcsőn.**

(* Ezen rovatért nem felel a szork

Hirdetések
 felvételnek legolcsóbb árak mellett
 lapunk
 kiadóhivatalában.

Nyiltér. *)

Bortvóknak, kik a bort savanyúvizekkel szeretik vegyíteni, mindenképpen ezt a

MATTONI-FELE

GISSHÜBLER

legfrissebb ösvényes
SÁVANYÚ-KÖT

ajánlható: E víz közömbösíti a bor savát és az italnak felelte kellemetes, ingerlő mellékzít ad, annélkül, hogy a t fokotára festené.

Nősülni

Óhajt egy csinos 26 éves róm. kath. hitvallású, önálló jó üzlettel bíró fiatal ember. Vidéki házassági közvetítő kériük címet feladni. Ajánlatok **„Egyszerű jó háziasszony 77”** jellege alatt e lap kiadóhivatalához.

825 sz. im.
 1901.

Árverési hirdetés.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. LX. t. c. 102 § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a zombori kir. járásbírótság 1901 évi V. 1075. Dr. Czeisel Lajos József zombori ügyvéd által képviselt Bárány Lipót és fia zombori lakos javára Lugumerszky Sándor zombori lakos ellen 79 kor. 99 fil. és jár. erejéig foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 900 korónára becsült lovak, kocsik és szerszámból álló ingóságok nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a zombori tek. kir. járásbírótság V. 1075/2 1901. számú végzése folytán 79 kor. 99 fil. tőkekövetelés. ennek 1896. évi október hó 1. napjától járó 6 % kamatai és eddig összesen 116 kor. 50 fillérben bíróság már megállapított költ. ég erejéig Zomborban a városházánál leendő eszközésére **1901. évi szeptember hó 13. napjának délelőtti 11 órája** határidőül kitűzelik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbit ígérnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Zomborban, 1901. évi augusztus hó 23. napján.

Styrum,
 kir. jbrósági végrehajtó.

Előfizetési felhívás.

Waidmannsheil

képes folyóíratra vadászat, halászat és ebtenyészésre. **Waidmannsheil**-nak Ausztria-Magyarország összes vadászati lapjai közt a legnagyobb elterjedése van. Kikötő kiállítás, jó cizettek, pompás képzés.

Ára negyedévre 2 korona.

Mutatványszámokat kívánatra ingyen és bérmentve küld a **Waidmannsheil** kiadóhivatala Klagenfurt.

Csodálatos olesó!!

315 darab csak 1 fnt 85 krt.

1 elegáns óra három évi jótállással aranyozott láncsal, 1 diszes nyaktkoletti gyöngyökkel dívatos női dísz, 1 csodaszép szivarzipka borostyánkővel, 1 diszes nyaktkoletti simli-brillánsal, 1 nagyon elegáns gyűrű (mit. drágakövel urak és hölgyeknek, 1 diszes garnitúra készletgallér és melgombok patentzárral, 3 valódi vászon-zsebkendő, 1 nagyon elegáns Nickel-zsebkészletzer angol mechanizmussal, 1 nagyszerű toilette-tűkör (tokkal finom fésűvel), 1 elegáns párizsi nyaktkoletti nőnek legújabb dívat, 1 finom notesz, 20 db a levelezéshez szakszolgáltatott tárgyak, 1 ff. tollszár, 72 db angol író-toll és még 200 db különféle ami a háztartásban szükséges. Magrendelhető utánvét vagy az összeg előre való beküldése mellett:

H. SPINGARN KRAKAU POSTFACH 2732
 2 csomagnál való megrendelésnél egy szép zsebkészlet 2 éllet ingyen adok.
 Nem tetésés esetén a pénz vissza.

Chocolad **PÁRIS. 1900. GRAND PRIX**

SUCHARD

Cacao

Mindenhol kapható.

Igen magas kereset

kinálkodik iparkodó személyeknek, **diszkrét módon mellékkeresetnek is,** minden körben könnyen található részlevők megszerzése által, oly egyetütlésnél, mely a legcsekélyebb ízizikó és kis havi járulékokkal nagy nyeresési esélyeket nyújt.

Ajánlatok Nr. 150 Heinrich Elsler, Berlin, S. W. 19.

KLYTHIA A BŐR APOLÁSÁRA

RIZPOR

Az arzébőr széplése és finomítása. legelegánsabb toilette-, bál- és szalon-puder fehér, rózsaszín vagy sárga.

Vegyileg megvizsgálva és ajánlva dr. Pohl J. J. cs. kir. tanár által Bécsben.

Elsmerő levelek a legjobb körökből minden dobozhoz.

Taussig Gottlieb

cs. és kir. udvari toilette-zsappan és illatszeryár, BÉCS I., Wollzeile 3. sz.

Kapható **Zomborban: Weidinger S. és Zs.** kereskedő-czégnél.

Egy doboz ára 1 fnt 20 krt, küldés utánvét vagy az összegelleges beküldése után.

Jó házikoszt.

Van szerencsém a n. é. közönségnek becses tudására hozni, hogy Zomborban, Kossuth Lajos-utca (a Stojkovits-féle házban)

kifőzdet

létesítettem, hol minden tekintetben a legjobb polgárius kosztot szolgáltatom ki, ugy házban, mint házon kívül is.

TROPON-SÜTEMÉ- NYEK

a legizletesebbek és a leg- táplálóbbak.

TROPON-CAKES(Bis- cuits)

igen jóízű teasütemény, nagy fehérnye tartalmánál fogva nagy- gyon tápláló

TROPON-KÉTSZER- SÜLT

táplálóbb a közönséges kétszer- sültnél. Tej, kávé, bor mely- a legjobb sütemény egészségesek és bete- gek számára.

TROPON-KARLSBA- DI-KÉTSZERSÜLT

sirtalan és azért igen könnyen emészthe- tő sütemény gyöngégyomornak számára.

TROPON-DIABETI- KUS-KÉTSZERSÜLT

elenyésző csekély liszt tartalma és nagy fehérnye tartalma miatt a cukorbetegyek legjobb tápláléka.

Minden gyógyszerárban kaphatók.
Utbaigazítást ad: Dr. Röder és Társa-
Dr. László Erigyes, oszt. magy. Tropon,
Bpest, VI., Gyár-u. 7. és táplisz-gyárai
III. Klosterneuburg—Bécs.

Szivattyúk
mindent nempe házi és nyíl-
vános czélokra, a mező-
gazdaság-, építkezés- és
iparnál.
Csövek, tömlők, csapok
stb. stb.
**Szivattyú és gépgyár-
tási betéti társaság**
W. GARVENS, WIEN, (I. Schwarzenbergstrasse 6.
Kapható: technikai és gépüzletekben, kútszítőkénél stb.
Arjegyzék ingyen és bérmentve.

Mérlegek,
legújabb javított rend-
szerű tízedes, futóú-
lyú és hidmérlegek
fából és vasból, keres-
kedelmi, közlekedési,
gyári, mezőgazdasági és
ipari czélokra.
**Embermérlegek, mér-
legek házháználra**

Permanens képes levelező-lap kiállítás.

Hecht B.

képes levelező-lap központi áruháza, könyv-, zenemű- és papirkereskedése,

„az új képes levelező-laphoz”

Zomborban,

Trefort-utca, a gőzfürdő átellenében.
Legnagyobb és legszebb választék. — Bámulatos olcsó árak.
Eladás nagyban és kicsinyben.
Vidéki megrendelések gyorsan és lelkiismeretesen eszközöltetnek.

Permanens képes levelező-lap kiállítás.

Minden nap újdonságok érkeznek a külföldről.

Minden nap újdonságok érkeznek a külföldről.

Millenniumi kiállítás 1896 : Nagy milleniumi érem.

STAHEL és LENNER

BUDAPEST,

Trieur- és lemezlyukasztó-gyár

Gyár: Katona József-utca 8. sz., Margithid és nyugoti pályaudvar közt.
Ajánljuk az általunk gyártott legjobb minőségű :
Trieurök: a kontoly és búkkönynek a buza, árpa vagy rozs közül kiválasztási sára.
Trieurök: a zabnak vagy árpanak a buza közüli és a gömbölyű magvak kiválasztására.
Leneseftisztító és osztályozó Trieurök: az árpa kiválasztására és a lenese osztályozására.
Osztályozó Trieurök: Szabadalmazott Trieur és osztályozógépek minden gabonafaj tisztítására és tetszés szerinti osztályozására. — Elvállalunk Guljáh és Müller, Lynkaszott vagy hasított lemezek tetszés szerinti nagyságban ipari vagy gazdasági czélokra.
Arjegyzékek vagy mintakönyvek ingyen és bérmentve küldetnek.

Gyümölcs és szőlő bor készítő gépek.

Gyümölcs és szőlő sajtók,

folytonosan ható kétfős emeltyű szerkezettel és nyomerő szabályzóval. A munka képesség 20% nagyobb mint bármely más sajtónál.

Hydraulikus sajtók.

Szőlő és gyümölcs zuzók és bogyo morzsolók.

Teljesen felszerelt züretelő készülékek.
Szőlő és gyümölcs őrők, Aszaló készülékek
gyümölcs és fozelék aszalásra, **gyümölcs-vágó és hámozógépek**, legújabb szerkezetű szab. önműködő „Syphonia” gyümölcs és szőlővesző permetezők, gyártanak és szállítanak jóállás mellett a legjobb kivitelben

Mayfarth Ph. és Társa

es. kir. kizár. szabad. gazdasági gépgyárak, vasöntőde és gőzhámor.
BECS, II. Táborstrasse 71.
Kitüntetve 450 arany, ezüst és bronz éremmel.
Arjegyzékek ingyen és bérmentve.
Képviselők és viszontárusítók felvételnek.

Nem közönséges borostyán vagy borszeszlakk, hanem könnyen illó készítmény szép fényvel, erős elfedő hatással és gyors száradással. A padló kiválóan elegáns külsőt nyer.

Uj Nagyszerű Uj
máz padlóra, falakra, bu-
torokra, stb.

„EOLIN-LAKK“

törvényileg védve.

Befödi a régebbi fényezéseket, kapható 5 féle színben.

Azonnal szárad szagtalan.

Szín és fény egy behuzással.

Tartósság szavatolva.

Zomborban: Paresetich Károlynál
Deák Ferenc-kört 205

Ügyes

u t a z ó k

alkalmaztatnak, egy keresett cikk eladására. Nagy kereset. Ajánlatok F. U. M. 889 Rudolf Mosse Frankfurt a/M.

HÁZELADÁS

ZOMBORBAN, szelencse külváros 149. szám alatti ház szabad kézből eladó.

Bővebbet a házban.

MIERT

van annyi utánzat?

MERT

a valódi EISENSTÄDTER féle Linoleum padló-zománc a törv. bej. „Vaslovag“ védjeggyel a legjobb és legtartósabb puha padlóknak és konyhabutoroknak bemazolására.

Bejegyzett Az Eisenstädter-féle Linoleum padló-zománc

egy óra alatt keményre szárad, bámulatos szép fényvel bír és tartósság tekintetében eddig fölülmulhatatlan. Nagy elterjedtségénél fogva különböző hasonhangzású nevek alatt értéktelen utánzatokat hoznak forgalomba, miért is kérjen mindenki kizárólag csak Eisenstädter-féle

„Vaslovag“ „Linoleum padló-zománcot“ a törv. bejegyzett Vaslovag védjeggyel. **EISENSTÄDTER** tesvérek lakk- és festéke yára. Kapható egyedül Zomborban: WEIDINGER A. és ZS.

12845. szám 1901.

Temesvári vásár-hirdetés.

Az idei temesvári Szt.-Mihály

országos vásár

f. évi szeptember hó 26-ától bezárólag szeptember 30-áig fog megtartatni. Szept. 26. (csütörtök) 5 óra reggel előtt az állat felhajtás tilos.

Temesvárott, 1901. évi augusztus hó 19-én.

A városi főkapitányságtól.

BANDL REZSÓ
főkapitány.

Bánati ló-, szarvasmarha-, juh- és sertésvásár.

Gyümölcs-, mezőgazdasági-, kereskedelmi- és iparvásár.

Egyéves önkéntes urakat

a legjutányosabban és a legkielégítőbben felszerel az előnyösen ismert, elsőrangú cs. és kir. egyenruházati cég

Petrovits Mladen
szerb kir. udvari szállító

A cs. és kir. 23. gyalogezred 10 éven át volt ezredszabója.

Budapesten IV. Koronaherceg-utca 5.

Költségvetéssel készséggel és azonnal szolgálók.

TUNA GUSZTÁV áruháza

ZOMBOR.

„Király-vászon-vállalat“
gyári raktára.

Mélyen tisztelt Asszonyom!

Van szerencsém becses tudomására hozni, miszerint összeköttetésem folytán sikerült a páratlan minőségű „Király-vászon“ gyári raktárát megnyernem.

Példátlan módon nyilvánul a hölgyközönség megelégedése ezen „Király-vászon“ iránt, mely körülmény arra indított, hogy egy véget t. czimére kegyes megtekintés végett küldjek.

A legnyomatékosabban kérem meltóztassék ezen vásznat **kibontva megtekinteni**; minősége és tartósságáért a kezeséget mindenkorra elvállalom.

Ezen vékonyabb, mindenféle fehérneműre alkalmas 84 cm. széles „Király-vászon“ 23 métert (régí 30 rőföt) tartalmazó végben **gyári áron 8 frt.** — krért (16 korona) t. czimednek legjobban ajánlhatom.

Kiváló tisztelettel

TUNA GUSZTÁV.